

ραι ἐπὶ δεκάοκτώ ὥρας τὸ ἡμερονύκτιον, ὅτι ὄλην τὴν ἡμέραν οὐδὲν ἄλλο ἔργον εἶχον ἢ νὰ βρασ- νίζωσι τοὺς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ των, τότε δὲ νὰ τὰς ἔβλεπέ τις ἦτο φοβερὸν καὶ φορικαλέον. Τοῦναντίον δὲ ἦτε Ναθαλία καὶ ἡ Ἐλισάβετ μάρτυρες τῆς ὑπερασπίσεως, ἐβεβαίωσαν ἐνόρκως ὅτι ἡ νεάνις ὑπὲρ ἧς ἐκατέρω των θεραπευαίνιδων τούτων ἐμαρ- τύρει, ἦτο πρότυπον ἀγαθότητος καὶ προσηθείας μάλιστα δὲ ἐν τῷ οἴκῳ.

* * *
Ἡ δίκη παρετάθη οὕτω πως ἐξαιτίαν ὄλην, χωρὶς νὰ προχωρήσῃ μίαν κἂν τρίχα, συντελοῦν- τος οὐκ ὀλίγον τοῦ δικαστοῦ, οὗ ἡ πλάστιγξ ἔρ- ρεπεν ὅτε μὲν πρὸς ταύτην ὅτε δὲ πρὸς ἐκείνην. Ἔως οὗ αὐτὸς πάλιν ὁ δικαστής, ὑπέδειξεν εἰς τὰς διαδίκους ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ ζήτησι τοῦ λοιποῦ ἐν εἰρήνῃ γινομένου τινὸς συμβιβα- σμοῦ.

Σκέψις ἀναμφιβόλως ἐξαίρετος !

Εὐκόλον εἶνε νὰ συμβουλευθῇ τις τοὺς Ἄγ- γλους νὰ συζήσωσιν ἐν φιλίᾳ μετὰ τῶν Ἰνδῶν. Εὐκόλον πρὸς τούτους εἶνε νὰ συμβουλευθῇ τις τὸν ἡγεμόνα τοῦ Μαυροβουίνου νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Σουλτάνον ὡς κυρίαρχον· χρείας δὲ τυχεύσης εὐ- κολον. θὰ ἦτο νὰ συμβουλευθῇ τις τοὺς ἐκδότας τριῶν ἐφημερίδων τοῦ συρροῦ νὰ καταστήσωσι τὴν μίαν τῶν τριῶν τούτων ἐφημερίδων καλλιτέραν τῶν δύο ἄλλων.

Ἄλλὰ τὸ νὰ συμβουλευθῆς, ἀναγνώστα, δύο νεάνιδας νὰ ἀναγνωρίσωσιν ὅτι τρίτη τις εἶνε εὐ- μορφότερα αὐτῶν ! Ἄ, πρέπει νὰ ἔχῃς μεγίστην εὐφύαν καὶ πειθῶ καὶ τότε μόνον νὰ ἐπιχειρήσῃς, ἐλπίζων ὅτι πιθανῶς θὰ τύχῃς τοῦ ποθομένου.

Ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει πᾶσαι αἱ συμ- βουλαὶ καὶ παραινέσεις εἰς οὐδὲν ὠφέλησαν. Διότι αἱ τρεῖς κυρίαὶ ἐξηκολούθησαν τὸν ἀγῶνα καὶ μετὰ πλείστης μάλιστα δριμύτητος καὶ σκληρό- τητος, καθ' ὅσον ὁσημέρην καθίστατο εὐκολωτέρα ἢ ἀπόδειξις τοῦ κατὰ καὶ δυσκολωτέρα ἢ τοῦ ὑπέρ.

Ὡς εἰκόσ δὲ ἡ δυσαναλογία αὕτη παρερχομέ- νων τῶν ἐτῶν συνήζανε καὶ αὕτη καὶ ἐκορυφούτο — ἡ δίκη παρετάθη ἐπὶ ὅλα ἔτη οὐκ ἔλασεν ! καὶ ἡ ὑπόθεσις οὐχ ἦττον ἔμενεν ἐκκερμῆς καὶ ἄ- κριτος, τῶν ἀποδείξεων ὁσημέρην γινομένων δυσ- κολωτέρων.

Κατὰ τὸ μακρὸν δὲ τοῦτο χρονικὸν διάστημα οὐδεὶς ἐφρόντισε νὰ ἐπιμεληθῇ τῆς διαφιλονικιο- μένης οἰκίας, οὐδεὶς ἐσκέφθη νὰ προσέξῃ εἰς τὰ μετ' αὐτῆς συνδεόμενα συμφέροντα, αἱ δὲ ἐτή- σιοι αὐτῆς πρόσθοδοι ἐδαπανῶντο εἰς τοὺς δικη- γόρους καὶ εἰς χαρτόσημα. Καὶ ἡμέραν τινα οἱ πι- στωταὶ βλέποντες τὸ μὲν κεφάλαιον ἀξάνομενον, τοὺς δὲ τόκους συσσωρευομένους, ἐζήτησαν καὶ ἔ- λαβον τὴν ἀδειαν τῆς πωλήσεως τῆς οἰκίας δι' ἀ- ναγκαστικὸν πλειστηριασμόν εἰς τὴν συνήθη τό- πον.

Ἄλλὰ τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως εἰσπραχθὲν μόλις ἐπῆρκεσεν εἰς ἀποζημιώσιν αὐτῶν. Καὶ ἐκ τῆς πο- λυκρότου ταύτης δίκης οὐδὲν ἄλλο ὑπελείπετο ἤδη ὡς ἀμφισβητούμενον ἢ τὸ αἰώνιον ζήτημα : τίς τῶν τριῶν ἢ εὐμορφοτάτη !

* *

Ἄλλ' ἐν τούτοις αἱ τρεῖς φίλαι ἡμῶν νεάνιδες ἔκαμπτον ἢ τὸ πεντηκοσὸν τῆς ἡλικίας, ἢ δὲ εὐ- μορφία αὐτῶν οὐσιωδῶς ἐφθάρη ὑπὸ τε τοῦ χρο- νου καὶ τῶν ἀδικαλείπτων ἐνοχλήσεων καὶ φροντί- δων τῆς ἐπαράτου δίκης. Ἦσαν ἔτι νεάνιδες, ἐξ- ηκολούθουν κατοικοῦσαι ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ, καὶ καθ' ἑκάστην ὥραν τῆς ἡμέρας ἠδύνατό τις δια- βλίνων ἐξῶθεν νὰ τὰς ἀκούσῃ κραυγαζούσας καὶ ἐριζούσας ἐπιμόνως.

Μετὰ τὴν πώλησιν τῆς οἰκίας καὶ αἱ τρεῖς ἡλ- θον εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ δικαστοῦ καὶ τὸν ἠρώτησαν ἐὰν ἔπρεπε νὰ ἐξακολουθήσῃ ὅπως δῆποτε ἡ δίκη.

—Βεβαίωτατα ! ἀπεκρίθη ὁ χέριαιος οὗτος ἀγῆρ — πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ δίκη ἀλλὰ μόνον θὰ μεταρρυθμισθῇ τὸ θεμελιώδες ζήτημα καὶ τώρα πλέον θὰ δικασθῇ : « τίς τῶν τριῶν ἢ ἀσχημο- τάτη ; »

* *

Ἄλλὰ καθ' ὅσον ἠδυνήθη νὰ μάθω, οὐδέποτε πλέον ἐπανελήθη ἡ δίκη.

E*

ΥΓΙΕΙΝΗ

(Cruveilhier, Hygiène générale).

Δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκει ἐν ἑαυτῷ ὡς τὸ ζῶον ἐν τοῖς ὀρμεμφύτοις αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν κανόνα τῶν πράξεων του. — Ἡ ὑγιεινὴ εἶνε ἐπιστήμη καὶ ὡς πᾶσα ἐπιστήμη ἀντικείμενον διδασκαλίας καὶ μελέτης.

Πρόληψις ἐπικρατούσα παρὰ τοῖς μὴ πεφωτι- σμένοις τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀντιστρατευομένη εἰς τὰς προόδους τῆς ὑγιεινῆς εἶνε τὸ νὰ νομίζωσιν, ὅτι ἡ φύσις εἶνε αὐτάρκης, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐδρί- σκει ἐν ἑαυτῷ ὡς τὸ ζῶον ἐν τοῖς ὀρμεμφύτοις αὐ- τοῦ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν κανόνα τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν συντήρησίν του πράξεων, ὅτι προκειμένου περὶ ὑγιεινῆς ἡ ἐπιστήμη εἶνε ἀνωφελής.

Οὐδὲν ἀβασμιώτερον τῆς γνώμης ταύτης, ἢν ἀποκρούουσι συνάμα ὁ ὀρθὸς λόγος, ἡ πείρα καὶ ἡ ἱστορία, εὐκόλως δὲ δυνάμεθα ν' ἀποδείξωμεν, ὅτι βασιίζεται ἐπὶ τῆς ἐπιπολαίου ἐξετάσεως γε- γονότων τινῶν κακῶς ἐξηγουμένων καὶ ἐπὶ τῆς ἀπολύτου ἀγνοίας τῶν ἀποτελούντων οὐσιωδῶς τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑγιεινῆς.

Τῶνόντι, εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ φύσις ἐπέβαλεν εἰς ἕκαστον ὃν τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως, μὴ ἐξαιρέσασα τὸν ἄνθρωπον τοῦ γενικῆς τούτου νόμου, ἀλλ' οὐχ ἦττον βέβαιον εἶνε ὅτι οὗτος δὲν δύναται ν' ἀφομοιωθῇ κατὰ τοῦτο πρὸς τὰ ζῶα,

καὶ ὅτι μεταξύ αὐτῶν καὶ ἐκείνου ὑπάρχουσι θεμελιώδεις διαφοραί.

Ὁ ἄνθρωπος διψᾷ, πεινᾷ, ποθεῖ τὴν ἀνάπαυσιν μετὰ τὸν κόπον, τὸν ὕπνον μετὰ τὴν ἀγρυπνίαν, τὴν θερμότητα ὅταν αἰσθάνηται ψυχρός, τὸ δροσερὸν διαρκούντος τοῦ θέρους, ἐκάστη δὲ τῶν αἰσθήσεων τούτων ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἀνάγκην καὶ πρὸς ἐπιθυμίαν, ἧτις πρέπει ἀφεύκτως νὰ κορπεθῇ.

Ἄλλ' ἐνῶ εἰς τὸ ζῶον αἱ ἀνάγκαι αὐταὶ αἰ ἐσωτερικαὶ ὁρμαὶ, ὠρισμέναι πάντοτε οὐσαικῶς βέβαιαι, ἐπιβάλλουσι φυσικῶς καὶ ἄνευ κόπου σειρὰν πράξεων, αἵτινες φαίνονται στενωδῶς συνδεδεμέναι μετὰ τοῦ ὄργανου καὶ οὐδαμῶς χρῆζουσι πείρας, αἱ αὐταὶ αἰσθήσεις μένουσι σκοτεινὰ καὶ ἀόριστοι οὐδεμίαν ἐμπνέουσαι θετικὴν ἀπόφασιν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐνόσω δὲν ἐπιστήσῃ εἰς αὐτὰς τὴν διάνοιάν του, ἡ δὲ φυσικὴ αὐτῶν ἱκανοποίησις παρουσιάζει ἐνόσω κινδύνους ὅταν δὲν ὀδηγῆται ὑπὸ τῆς πείρας.

Τῶντι τί φυσικώτερον καὶ μᾶλλον αὐτόματον τοῦ νὰ πρῶγωμεν ἀναλόγως τῆς πείνης, νὰ πίνωμεν ἀναλόγως τῆς δίψης, νὰ ἀναπαυώμεθα ὅταν εἴμεθα κεκοπικότες. Καὶ ὅμως εἶνε ἀποδεικνύμενον ὅτι φραγτὸν ἄφθονον κατόπιν παρατεταμένης ἀσιτίας, καὶ ποτὸν δροσερὸν ἢ ψυχρὸν κατόπιν δρόμου ταχέως, καὶ ἀνάπαυσις ἢ ὕπνος ἐπὶ γῆς ὑγρᾶς καὶ ψυχρᾶς δύναται νὰ γείνωσιν αἰτία ἀδύναστίας καὶ θανάτου.

Ἄρα τὸ ὀρμέφυτον δὲν εἶνε ὀδηγὸς ἀλάνθαστος, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπιβλέπῃται καὶ νὰ διευθύνῃται ὑπὸ τῆς πείρας καὶ τῆς λογικῆς. Ἄλλως τε τὸ ὀρμέφυτον τοῦτο, τὸ διευθύνον τὰς πλείστας πράξεις τοῦ ζώου, εἶνε ὑποτεταγμένον παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ τοσοῦτον, ὥστε πλῆθος αἰσθήσεων σπουδαιοτάτων καὶ πολυτιμοτάτων ὡς ἐκ τῶν ἐνδείξεων, ἃς παρέχουσιν ἐν καταστάσει νόσου ἢ ὑγείας, ἦηλον παρέλθει ἀπαρατήρητοι ἐὰν ὁ νοῦς δὲν προσεῖχεν εἰς αὐτὰς, οὐδεμίαν δὲ λειτουργίαν, οὐδὲν κίνημα ὑπάρχει, καίτοι στοιχειῶδες, μὴ ἀπαιτοῦν τὴν συνδρομὴν τῆς διανοίας. Τὸ παιδίον ἄπτεται φυσικῶς τῶν ἀντικειμένων, φέρει τὴν τροφὴν εἰς τὸ στόμα καὶ καταπίνει αὐτήν, περιπατεῖ τέλος καὶ ἀπαντᾷ εἰς τὸν λόγον διὰ τοῦ λόγου· ἀλλ' αἱ διάφοροι αὐταὶ πράξεις, καίτοι ἀπλᾶ κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀπαιτοῦσι μακρὰν διανοητικὴν ἄσκησιν, οὐδ' ἦηλον ἐκτελεσθῆ ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς διανοίας.

Ἡ πείρα διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι ἡ σωματικὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀνάπτυξις εἶνε συνήθως ἀνάλογος πρὸς τὴν διανοητικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν (τοῦτο ἀποδεικνύουσιν αἱ βάρβαροι καὶ ἄγριαι φυλαὶ προφανῶς ἐλαττούμεναι τῶν ἄλλων)· ὅταν δὲ, κατὰ συνήθειαν ἀτελοῦς ἐξελιξέως τοῦ ἐγκεφάλου ἢ βλάβης τοῦ ὄργανου τούτου, ἡ διάνοις σπουδαίως ἐπαθε, τὸ ἀνθρώπινον ὄν εἴτε παιδίον εἴτε γέρων

παρουσιάζει ταχέως πάντα τὰ σημεῖα τῆς σωματικῆς καταπτώσεως.

Καθὸτι πράγματι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη ν' ἀντιλαμβάνηται καὶ νὰ σκέπτηται, οὕτως εἰπεῖν, πᾶσαν ἐαυτοῦ πράξιν, ὅπως ἐκτελῆ αὐτὴν μετὰ τάξεως καὶ κανονικότητος καὶ ἁρμονίας· τοσοῦτον δ' εὐκρινέστερον ἀντιλαμβάνεται τῶν τοῦ ὄργανισμοῦ ἐσωτερικῶν κινήσεων ὡς καὶ τῶν αὐτομάτων ὀρμῶν, καθόσον ἡ διάνοιά του εἶνε μᾶλλον ἀνεπτυγμένη, καὶ καθόσον ἀνέλυσε κάλλιον αὐτὰς καὶ τὰ αἴτια αὐτῶν. Δὲν πρέπει ἄρα ν' ἀποδίδωμεν εἰς τὸ ὀρμέφυτον ὅ,τι δὲν τῷ ἀνήκει. Ὁ ἄνθρωπος ὢν οὐσιωδῶς προοδευτικὸς δὲν δύναται ν' ἀφομοιωθῆ πρὸς τὸ ζῶον.

Τίς ὁ σκεπτόμενος δύναται νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ ὀρμὴ αὐτῆ ἢ θαυμασία μὲν πάντοτε ἀλλὰ καὶ πάντοτε περιορισμένη, ἧτις ἐμπνέει εἰς τὸ ζῶον ἀνεξαρτήτως πάσης διδασχῆς καὶ πίσης πείρας τὰς ἀναγκαίας πράξεις εἰς τὴν συντήρησιν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ εἶδους του, ἀλλὰ κατακλύζει ὅμως αὐτὸ νὰ περιστρέφῃται εἰς τὸν αὐτὸν κύκλον τῶν ἐντυπώσεων καὶ τῶν κινήσεων· τίς δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι αἱ ὁρμαὶ αὐταὶ αἰτελεῖως ὠρισμέναι ὑπάρχουσι κατ' ἀναλογίαν καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, οὗ ἡ διάνοις ἐνεργὸς πάντοτε ἀντιλαμβάνεται, τροποποιεῖ, μεταβάλλει καὶ βελτιοῖ ἀκαταπαύτως τοὺς ὅρους τῆς ἐαυτοῦ ὑπάρξεως;

Ἡ κάλλιον εἰπεῖν τίς δύναται νὰ δυσχυρισθῆ, ὅτι τὸ ὀρμέφυτον τὸ κινεῖν τὴν μέλισσιν νὰ κατασκευάσῃ τὴν κυψέλην τῆς καὶ τὰ πτηνὸν τὴν φωλεάν καὶ τὴν ἀράχνην τὸν ἴστυν αὐτῆς, θὰ διδάξῃ φυσικῶς εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν σύνθεσιν τῆς ἀτμοσφαιρας, τὰ συστατικὰ ἀναπνευσίμου ἀέρος ἢ καλῆς καὶ ὑγιοῦς τροφῆς, τὸ ὑγιεινὸν τοῦ ἀσύλου, εἴτε μεγάρου εἴτε καλύβης, ἐν ᾧ μέλλει νὰ κατοικήσῃ, ὅτι θὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἱκανὸν νὰ προῖδῃ τὰς μεταβολὰς τῶν ὥρων τοῦ ἔτους καὶ νὰ παρασκευασθῆ ὅπως ἀντιστῆ αὐταῖς, νὰ γνωρίσῃ τὰ μέσα τοῦ βελτιοῦν καὶ τελειοποιεῖν τὸν ἐαυτοῦ ὄργανισμόν;

Ὁ ἄνθρωπος συντηρεῖται ἀληθῶς καὶ βελτιοῖ ἀκαταπαύστως τὸν σωματικόν του ὄργανισμόν, ἀλλὰ μόνη ἡ διάνοις ἐπισκοποῦσα τὰς ἀνάγκας τῆς φύσεως φωτίζει τὴν ὁδὸν καὶ διευθύνει τὰ βήματα αὐτοῦ, μόνον δὲ δι' ἐπιπόνου προσπαθείας καὶ μετὰ μακρὰν καὶ κοπιώδη πείραν προσκαταίται, κατὰ μικρὸν, τὰς μᾶλλον ἀπραϊτήτους γνώσεις καὶ μανθάνει νὰ ἐπωφεληθῆται αὐτῶν. Ἐκ τῆς διανοητικῆς του δραστηριότητος καὶ τῶν προσπαθειῶν του ἐξαρτᾶται ἡ εὐεξία αὐτοῦ καὶ ἡ ὑπαρξις, οὐδὲν δ' ἀποδεικνύει κάλλιον τὸ παράλογον ὑγίεινης φυσικῆς καὶ αὐτομάτου. ὅσον τὸ ὅτι ἀναγκαζόμεθα ν' ἀποκτῶμεν μετὰ δυσκολίας καὶ κόπου τὰς πρακτικὰς γνώσεις τὰς σχετικὰς πρὸς τὴν περὶ τὴν ζωὴν ἡμῶν ἐπιμέλειαν καὶ πρὸς τὴν διατήρησιν τῆς ἡμετέρας ὑγείας.

Περὶ τούτου ἐρρέθη ὅτι ἕλαστος λαδός, κατο-

κῶν εἰς οἰωνδήποτε κλίμα καὶ χώραν, ἀκολουθεῖ φυσικῶς τὴν μᾶλλον προσήκουσαν αὐτῷ ὑγιεινὴν. Ἡ παρατήρησις αὕτη καὶ βίας στερεῖται καὶ ἀξίας, καθότι οὐδόλως ἀποδεικνύει ὅτι ἡ φυσικὴ δὴθεν αὕτη ὑγιεινὴ δὲν προσεκλήθη παρ' ἀπάντων τῶν λαῶν τῇ προσπαθείᾳ τῆς διανοίας καὶ τῆς θελήσεως, διατηρηθεῖσα διὰ τῆς διδασχῆς καὶ τῆς παραδόσεως. Ἐπίσης δὲν ἀποδεικνύει ὅτι αἱ πολυπληθεῖς καὶ ἄθλια φυλαὶ τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου κόσμου, οἱ Βοσχυιάναι λ.χ. ἢ οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς τοῦ Πυρός, ὧν ἡ γενεὰ ἤδη ἐκλείπει, ἀκολουθοῦσι τὴν ὑγιεινὴν τὴν μᾶλλον σύμφωνον πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως.

Ὡς πρὸς τοῦτο ἀληθές εἶνε μόνον ὅτι πᾶς ἄνθρωπος, μετέχων τοῦ ἐν κοινῷ βίου, λαμβάνει μαθήματα πρακτικὰ περὶ τῆς συντηρήσεώς του καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει φυλὴ καίτοι ἄθλια, μὴ κεκτημένη πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς γνώσεις τινὰς στοιχειώδεις, αἵτινες μεταδίδονται κληρονομικῶς εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

Ἀληθές εἶνε ἐπίσης ὅτι ὁ ἄνθρωπος, οὗ ἡ διανοια δεσπόζει τῆς φύσεως, ἀναπτύσσει κατ' ὀλίγον τὰς στοιχειώδεις ταύτας γνώσεις, καὶ ὅτι εἰς κοινωνικὴν κατάστασιν ἀνωτέραν ἀντιστοιχεῖ πάντοτε ὑγιεινὴ τελειότερα. Ἀλλ' ἡ προαγωγὴ αὕτη καὶ ἡ πρόδοσις οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι μετὰ τοῦ ὀρμευμένου, ὅσα δὲ γνωρίζομεν σχετικῶς πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν περὶ τὴν ἡμετέραν συντήρησιν εἶνε ἀνγκαῖον ἀποτέλεσμα τῆς διδασκαλίας, τῆς πείρας καὶ τῆς ἐπέψεως.

Ἐν συνόψει ἡ ὑγιεινὴ εἶνε ἐπιστήμη πειραματικὴ καὶ πρακτικὴ σκοπὸν ἔχουσα νὰ μᾶς διωφύτῃ περὶ τῶν ὄρων τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως, ἡ δὲ μελέτη αὐτῆς οὐ μόνον ἀνάγκη εἶνε ἀλλὰ καθήκον.

Τῶνόν πᾶς ἄνθρωπος εἶνε ὑπὸ τινος ἐπόψεως υπεύθυνος διὰ τὴν ὑγείαν του πρὸς τε ἐκυτὸν καὶ πρὸς τὴν κοινωνίαν, ἧς εἶνε μέλος, υπεύθυνος δὲ συνάμα μέχρι τινὸς καὶ διὰ τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ζῶν τῶν ὄντων, ὧν εἶνε ὁ φυσικὸς ὀδηγὸς καὶ προστάτης.

ΕΝΙΣΤΑ Σ. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἰππρέτης παντοπωλείου, εἰς πᾶξιν τιθέμενος τὸ προγονικὸν *Κρεῖττον ὄψιμαθῆ ἢ ἀμαθῆ εἶναι*, συμφωνεῖ μετὰ διδασκάλου νὰ τὸν διδάξῃ τὴν ὀρθογραφίαν καὶ τὴν ἄλλην σχολεικὴν σοφίαν ἀντι 20 δραχμῶν κατὰ μῆνα.

Ἡ διδασκαλία ἐξακολουθεῖ ἐπὶ ἑξ μῆνας, ἀλλὰ, — ἄγνωστον διὰ σφάλμα τίνος — χωρὶς νὰ ἀποφέρῃ λίαν ἀγλαοὺς καρπούς. Ὁ μαθητὴς, μὴ ὠφεληθεὶς πολὺ ἐκ τῶν μαθημάτων τοῦ διδασκάλου, δυστροπεῖ εἰς τὴν πληρωμὴν αὐτῶν, τοῦτο δ' ἀναγκάζει τὸν διδασκάλον νὰ τὸν ἐνάξῃ ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικοῦ.

Τὴν ἡμέραν τῆς δίκης ὁ μαθητὴς, ἀντι νὰ ἐμ-

φανισθῇ αὐτοπροσώπως, πέμπει πρὸς τὸν εἰρηνοδίκην τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

«Κῆρηε ἰρηνοδείκη,

» Ἐπιδεὶ σίμαιρα εἰς μίτῆρα μου ἦνε ἄροση, δὲν ἱμπορῶ νὰ παριστησθῶ οἷς τινὴ δίκην καὶ τὰς παρκαλῶ κτλ. κτλ.»

Τὸ δεῖγμα τοῦτο τῆς ὀρθογραφικῆς δεινότητος τοῦ ἐναγομένου μαθητοῦ ἐφώτισε τὸν δικαστὴν, ὥστε νὰ ἀπονεύμῃ εἰς τὸν διδασκάλον τὸ δίκαιον ὅπως τοῦ ἔπρεπεν.

*

*

Ἀμαξηλάτης, βλέπων τὴν κοιλίαν του ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐξογκουμένην, ἀποφασίζει νὰ συμβουλευθῇ ἱατρὸν.

— Γιατρὲ μου, δὲν εἶναι καλὰ ἀπὸ ἕμερα σὲ ἕμερα καὶ περισσώτερο πρήσκουμαι.

— Φίλε μου, λέγει ὁ ἱατρός ἀφοῦ τὸν ἐξήτασε καλῶς, πάσχεις ἀπὸ ὕδρωπα.

— Δηλαδῆ;

— Ὅλος αὐτὸς ὁ ὄγκος ἐσχηματίσθη, διότι ἔχεις νερὸ ἐκεῖ μέσα!

— Ἀδύνατον! ἀναφωνεῖ ὁ ἀμαξηλάτης· ἐπιέτα, ὡσεὶ ἰδέα τις διήλθε τοῦ πνεύματός του,

— Δὲν ἦπερ ποτὲ νερὸ! Χωρὶς ἄλλο θὰ μὲ γελοῦστε ἐκείνος ὁ ἄθλιος ὁ ταβερνιαρὸς.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ἐρῶσον γηράσκω τοσοῦτον πέπεισμαι ὅτι ἡ μεγάλη διαφορὰ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀδυνάτων ἢ ἰσχυρῶν, μικρῶν ἢ μεγάλων, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐνεργείας ἐκάστου αὐτῶν· διὰ τῆς λέξεως *ἐνέργεια* ἐννοῶ σταθερὰν θέλησιν, ἄκαυπτον ἀπόφασιν καὶ νίκην ἢ θάνατον. Διὰ τῆς ἀρετῆς ταύτης δύναται τις νὰ ἐπιτύχῃ παντὸς ἀνθρωπίνως κατορθουμένου σκοποῦ, ἀλλ' ἄνευ ταύτης οὐδὲ τὰ προτερήματα, οὐδὲ κοινωνικὴ θέσις, οὐδ' εὐνοϊκὴ τύχη δύναται νὰ μεταποιήσωσιν εἰς *ἀνθρωπὸν* τὸ οὕτως ὀνομαζόμενον δίπουν ζῶον. (Μπούξτων).

* * * Δύο ἔχει χαρακτηριστὸς ὁ ἄνθρωπος· ἓνα κατ' οἶκον διὰ τὴν γυναῖκά του, τὴν οἰκογένειάν του, τὸν κατ' ἰδίαν βίον του, καὶ οὗτος εἶνε ὁ ἀληθής· κατ' αὐτὸν ἀποβάλλει τὸ προσωπεῖον, τὴν προσποίησην, παύει υποκρινόμενος, δείκνυται οἷος πράγματι εἶνε — ἀποτρόπαιος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Εἶτα δὲ τὸν δημόσιον, καθ' ὃν εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὰς αἰθούσας, εἰς τὴν αὐλήν, εἰς τοὺς πολιτικούς κύκλους, εἰς τὴν κοινωνίαν ἐν γένει φαίνεται μέγας, εὐγενής, γενναῖος, ἐν περιβολῇ περικεντητῶ ὑπὸ ἀρετῶν, φιλόφρων καὶ ἡδυσπής, πλήρης ἐξαιρέτων πλεονεκτημάτων.

* * * Τὸ πλῆθος ἔχει πάντοτε τὸν κοινὸν νοῦν καὶ δὲν ἀπομακρύνεται αὐτοῦ, ἢ ὅταν ἄνθρωποι κακῆς πίστεως ἐξάπτωσι τὰ πάθη αὐτοῦ. (Βαλζάκ).